

Formativní hodnocení II

Jiří Hruška

http://jiri_hruska.sweb.cz

Cíle:

- ❑ shrnout, proč je dobré formativní hodnocení zavádět, co to přináší žákům a co učitel
- ❑ popsat v čem spočívá význam žákovských portfolioí pro formativní hodnocení
- ❑ vysvětlit význam kritériálního hodnocení a kritériálních rámců pro hodnocení

Shrnutí z minulého webináře

<https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=16280>

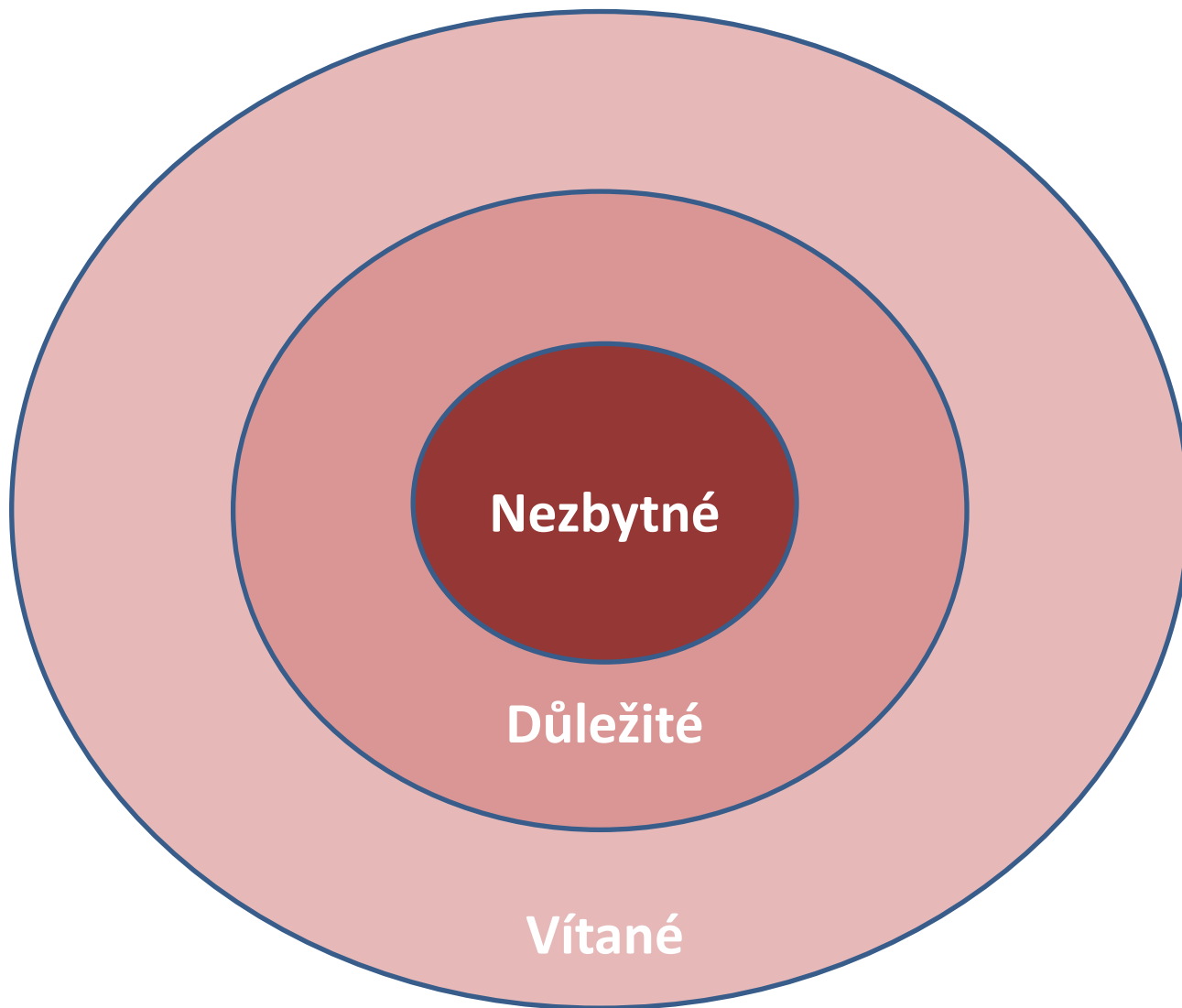
Proč je dobré zavádět formativní hodnocení?

- ☐ Každý žák by měl v procesu učení a hodnocení zažívat úspěch
- ☐ Formativní hodnocení a efektivní zpětná vazba rozvíjí vnitřní motivaci žáků pro učení
- ☐ Formativní hodnocení má skutečný vliv na výsledky žáků

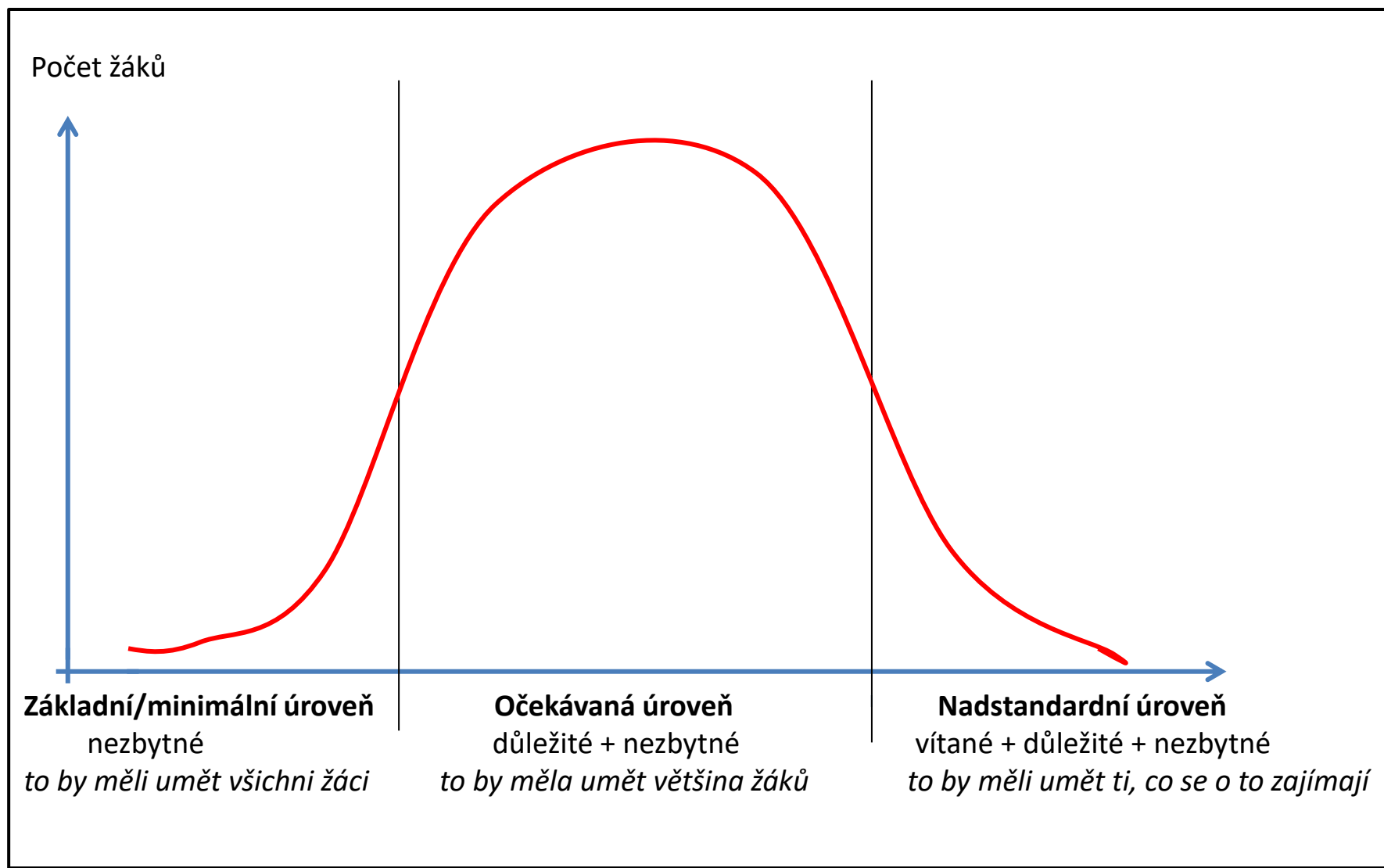
Základní východisko

Každý žák je jiný, každý má jiné
vzdělávací potřeby, zájmy a zkušenosti,
a proto není efektivní mít na všechny žáky
stejně nároky!

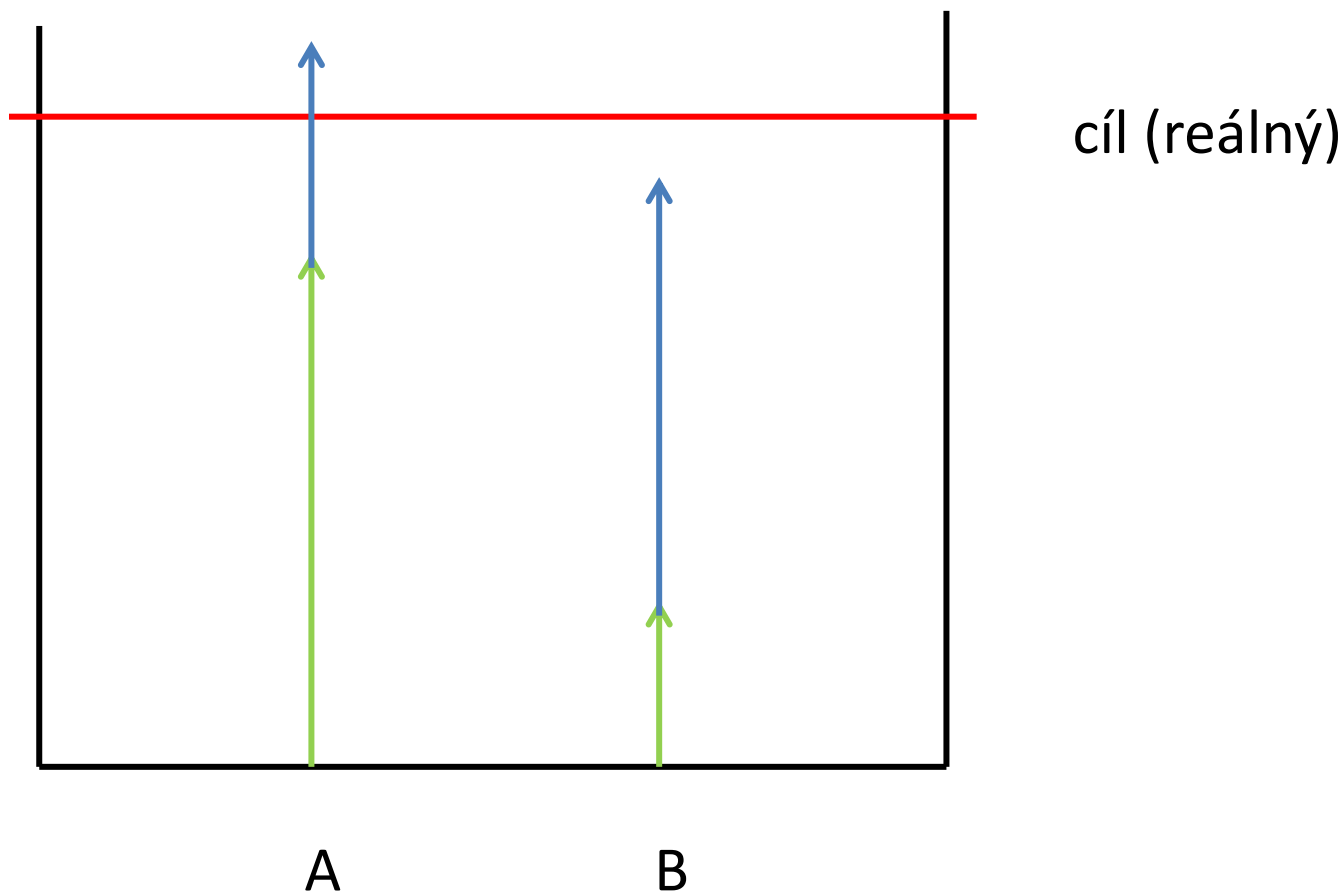
Rozložení znalostí a dovedností

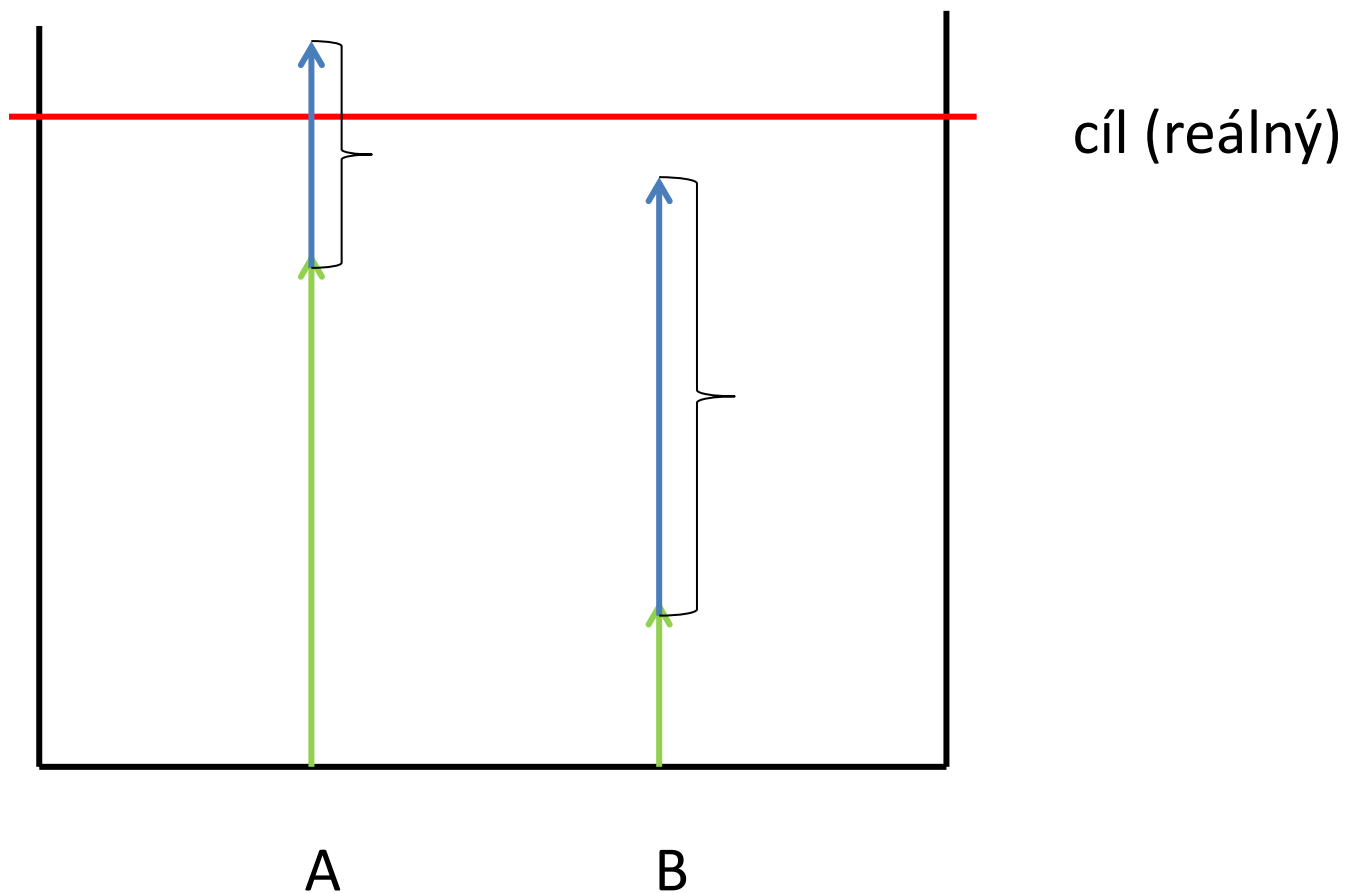
Rozložení žáků ve třídě podle úrovní

Sumativní x formativní hodnocení

Sumativní x formativní hodnocení

Máme otázky

Co bychom se chtěli dozvědět?

1. Obecně k formativnímu hodnocení.
2. K žákovským portfoliím.
3. Ke kritériím hodnocení.

Žákovská portfolia

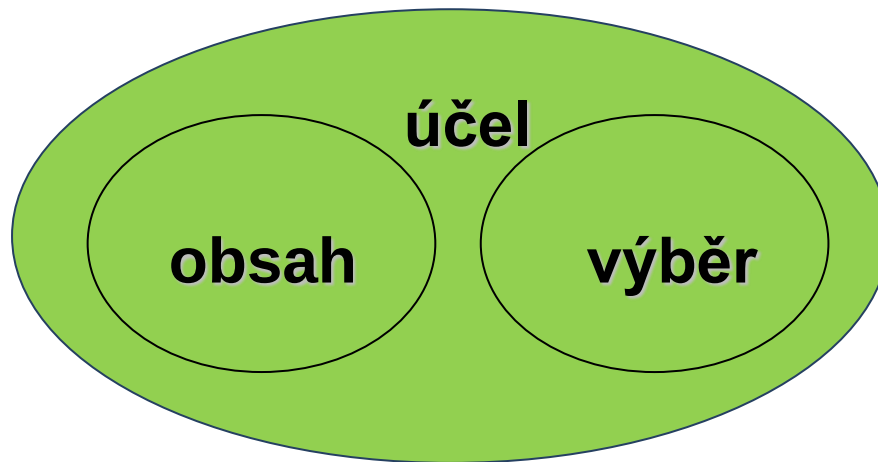
Mapování reality

- Mají vaši žáci žákovská portfolia?
- Jak vypadají, co do nich vkládáte a jak s nimi pracujete?
- Co to přináší vám a co vašim žákům?

Žákovská portfolia

Žákovská portfolia se liší účelem, kterému slouží, společné všem portfoliím však je, že obsahují důkazy/doklady o žákově učení.

Účelu je podřízen obsah portfolia a způsob výběru jeho složek.

Možnosti dělení portfolií

1) podle účelu

- formativní, která se zaměřují na proces
- sumativní, která se zaměřují na výsledek

2) podle obsahu

- obsahují všechny práce
- obsahují několik vybraných prací

3) podle způsobu výběru

- výběr provádí žák
- výběr provádí externí autorita

Typy portfolioí

Pracovní
Dokumentační
Prezentační

Formy portfolioí

Papírové
Elektronické

Pracovní portfolio

- má formativní účel
- obsahuje všechny práce
- jejich výběr tvoří sám žák

Dokumentační portfolio

- má spíše sumativní účel
- obsahuje vybrané práce
- výběr položek je posunut směrem k učiteli

Prezentační portfolio

- má pouze sumativní účel
- obsahuje pouze vydařené práce
- výběr položek provádí žák (s asistencí učitele)

Formy portfolioí

Papírové portfolio

- slouží k ukládání důkazů o žákově učení v papírové podobě
- zpravidla se uchovávají v deskách, šanonech či krabicích

Elektronické portfolio

- slouží k ukládání videí, fotografií společně vytvořených výstupů či produktů, PPT prezentací, programů, skenů ap.
- tyto výstupy lze uchovávat na flash disku, ve sdíleném prostoru na cloudech, či ve speciálně vytvořeném souboru ap.

Co do portfolií vkládat?

Důkazy o učení a aktivitách žáka - žák si do svého portfolia vkládá různé výstupy z reflexí (vyplněné pracovní listy, tabulky, přehledy, texty, myšlenkové mapy, referáty, badatelské listy, písemky, testy, diktáty, laboratorní práce, slohové práce aj.), doklady o svých aktivitách ve škole i mimo školu (diplomy, osvědčení, účastnické listy, přehled navštěvovaných kroužků apod.)

Doklady o sebehodnocení žáků - učitel poskytuje žákům formuláře, dotazníky, kritériální rámce, které jim umožňují hodnotit svoji práci nebo svůj postup při řešení některého dílčího úkolu

Co do portfolií vkládat?

Záznamy žáka - žáci do svého portfolia vkládají různé záznamy – např.: o tom, co žáci přečetli, napsali, viděli, zažili ve vyučování i mimo něj apod.

Záznamy učitele - do portfolií mohou být zařazena i pozorování učitele a jeho komentáře ke konkrétní práci žáka. Většina učitelů si ponechává své záznamy u sebe

Deníky - žáci zařazují do portfolia své deníky, ve kterých popisují svou práci v předmětu a způsob, jak o ní uvažují

Úkoly - portfolio může obsahovat úkoly (individuální, dobrovolné), které učitel zadává žákům ve škole či za domácí úkol

Jak lze s portfolii pracovat?

Rozhovor nad portfoliem - cílem rozhovoru je podpořit žákovu reflexi vlastní práce a poskytnout mu vodítko, jak dále postupovat. Učitel klade otázky – např.: Jak jsi uspořádal(a) portfolio? Proč jsi ho uspořádal(a) tímto způsobem? Na základě jakého kritéria jsi rozhodoval(a) o zařazení materiálů do dílčích částí portfolio? Co chceš udělat dál? Co se chceš dál naučit? Třeba i ve spolupráci s rodiči.

Třídění obsahu portfolio - žák s odstupem času (např. 1x za měsíc) posuzuje, co v portfoliu ponechá a co vyřadí.

Seznam/obsah součástí portfolio - žáci vytvářejí seznam (myšlenkovou mapu) součástí svého portfolio, tím přemýšlejí o výběru a organizaci materiálu.

Jak lze s portfolií pracovat?

Představení portfolia - učitel vyzve žáka, aby své portfolio představil nebo komentoval některé jeho dílčí části - může to být např. formu dopisu, který se pak stává součástí portfolia.

Výběr z portfolia – učitel vyzve žáka, aby ze svého portfolia vybral doklady na základě předem stanoveného kritéria (např. doklady o svém největším posunu apod.)

Kritéria hodnocení, kriteriální rámce

Mapování reality

- Hodnotíte žáky (znalosti a dovednosti), jejich produkty či procesy, kterými procházejí, na základě předem nastavených kritérií hodnocení?
- Jak s nimi pracujete?
- Co to přináší vám a co vašim žákům?

Příklad kritériálního hodnocení

ÚROVEŇ KRITÉRIA	základní	očekávaná	nadstandardní
Provádí číselné operace	provádí základní číselné operace s dvojčífernými v oboru přirozených čísel	provádí základní číselné operace s trojčífernými čísly v oboru celých čísel	provádí číselné operace v oboru racionálních čísel
Má vstřícný vztah (přístup) k předmětu	zapojuje se do práce na vyzvání ze strany učitele, často řeší věci, které nesouvisí s předmětem (tématem)	zapojuje se do vybraných činností, projevuje zájem o nové věci, drží se tématu	vždy se aktivně zapojuje do všech činností, projevuje zájem o nové věci, pouští se do nových výzev

**„Netřeba se ohlédati, že někdo
k učení nezpůsobný zdá se. Máme
zajisté příklady, že někteří kupodivu
zpozdilí velikého však umění předce
docházeli, i vtipných za sebou
nechávací. Proč tedy ve škole
rannějších i zpozdilých hlav pospolu
trpěti nemáme?“**

Jan Amos Komenský,
Didaktika česká, 1657

Děkuji za pozornost!